# Wersja zanonimizowana



**Sprawa C-607/25 [Koź][1]**

**Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym**

**Data wpływu:**

15 września 2025 r.

**Oznaczenie sądu krajowego:**

Sąd Okręgowy w Krakowie (Polska)

**Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:**

28 lipca 2025 r.

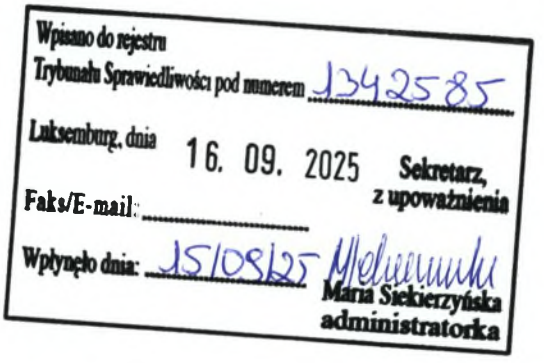


**Strona skarżąca:**

CT

**Strona pozwana:**

BNP Paribas Bank Polska S.A.

---

POSTANOWIENIE

Kraków, 28 lipca 2025 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie VIII Wydział Cywilny w składzie następującym :

[OMISSIS]

po rozpoznaniu 28 lipca 2025 r.

na posiedzeniu niejawnym

w sprawie z powództwa [OMISSIS]

[1] Niniejszej sprawie została nadana fikcyjna nazwa. Nie odpowiada ona rzeczywistej nazwie ani rzeczywistemu nazwisku żadnej ze stron postępowania.

przeciwko **BNP Paribas Bank Polska S.A. w Warszawie**

o ustalenie i zapłatę

**postanawia :**

I. zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z następującym pytaniem prawnym : czy regulacja krajowa określająca sposób ustalania zmiennej stopy oprocentowania jako wartości wskaźnika referencyjnego oraz wysokości marży ustalonej w umowie o kredyt hipoteczny, zawarta w art. 29 ust. 2 ustawy z 23 maja 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (t.j. Dz.U.2025.720) zapewnia rzeczywistą równowagę stron umowy w rozumieniu art. 3 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U.UE.L.1993.95.29) jeżeli przepisy prawa krajowego nie określają maksymalnych granic dopuszczalnego wzrostu wartości wskaźnika referencyjnego oraz maksymalnych granic dopuszczalnego wzrostu wysokości marży w okresie obowiązywania umowy zaś maksymalna wysokość dopuszczalnego oprocentowania wynikająca z przepisów krajowych o odsetkach maksymalnych umownych może ulegać zamianie w całym okresie obowiązywania umowy?

II. [OMISSIS] [zawieszenie postępowania]

## UZASADNIENIE

### postanowienia z 28 lipca 2025 r.

### I. Przepisy prawa krajowego.

#### a) art. 359 k.c.

§ 1 Odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu.

§ 2 Jeżeli wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona, należą się odsetki ustawowe w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 3,5 punktów procentowych.

§ $2^1$ Maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych (odsetki maksymalne).

§ $2^2$ Jeżeli wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne.



Wersja zanonimizowana

§ $2^3$ Postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać przepisów o odsetkach maksymalnych, także w razie dokonania wyboru prawa obcego. W takim przypadku stosuje się przepisy ustawy.

§ 4 Minister Sprawiedliwości ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski", wysokość odsetek ustawowych.

**b) ustawa z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (t.j. Dz.U.2025.720)**

art. 4 pkt. 21 - Stopa oprocentowania kredytu hipotecznego - stopę oprocentowania wyrażoną jako stałe lub zmienne oprocentowanie stosowane do wypłaconej kwoty na podstawie umowy o kredyt hipoteczny w stosunku rocznym [OMISSIS];

art. 29 ust. 2 - Jeżeli strony nie uzgodniły stałej stopy oprocentowania kredytu hipotecznego, sposób ustalania stopy procentowej, o którym mowa w ust. i pkt 8, określa się jako wartość wskaźnika referencyjnego oraz wysokość marży ustalonej w umowie o kredyt hipoteczny.

## II. Stanowiska stron.

**Powód** [OMISSIS] **w pozwie przeciwko BNP Paribas Bank Polska S.A. w Warszawie** wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 19 628,01 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia liczonymi od dnia następującego po dniu doręczenia pozwanemu odpisu pozwu do dnia zapłaty oraz ustalenia, że następujące postanowienia stanowią niedozwolone postanowienia umowne i nie wiążą powoda (są bezskuteczne wobec powoda) od chwili zawarcia umowy z pozostawieniem umowy w pozostałym zakresie w mocy z oprocentowaniem ustalonym w oparciu o marżę i wskaźnik WIBOR obowiązujący w dniu zawarcia umowy zgodnie z § 2 ust. 5 szczegółowej części umowy (dalej zwana : „SCU") umowy o kredyt hipoteczny nr [OMISSIS] zawartej pomiędzy powodem i pozwanym dnia 18.12.2019 r. tj. § 1 ust. 25 lit. a, c i d, § 3 ust. 3-6, § 3 ust. 11 pkt 3 (w zakresie „zaprzestania opracowywania lub istotnej zamiany stopy referencyjnej WIBOR 3M lub WIBOR 6M lub wystąpienia zdarzenia regulacyjnego" oraz „dodatkowo z informacją o zmianie wskaźnika referencyjnego przesyła go kredytobiorcy na ostatni wskazany przez niego adres korespondencyjny albo na adres mailowy do e-korespondencji w zależności od wyboru kredytobiorcy we wniosku o udzielenie kredytu" ogólnej części umowy (dalej zwana : „OCU")

Powód w uzasadnieniu pozwu wskazał, że nie kwestionuje zgodności ustalania wskaźnika WIBOR z przepisami krajowymi i europejskimi, lecz kwestionuje prawidłowość wykonania przez pozwanego obowiązków informacyjnych,



Wersja zanonimizowana

warunkujących skuteczność postanowień Umowy w zakresie oprocentowania kredytu w oparciu o wskaźnik WIBOR. Powód zarzucił, że pozwany wbrew szczególnemu obowiązkowi nie poinformował powoda o fundamentalnych cechach głównego elementu składającego się na oprocentowanie kredytu, a w konsekwencji nie pouczył o ryzykach związanych z oprocentowaniem kredytu w oparciu o wskaźnik WIBOR. Powód zarzucił, że pozwany wykorzystał swoją uprzywilejowaną pozycję profesjonalisty przy zawieraniu umowy, traktując powoda w sposób naruszający zasadę równorzędności stron. W tym stanie rzeczy nie można uznać, aby powód wyraził świadomą zgodę na związanie się kredytem oprocentowanym w oparciu o wskaźnik WIBOR, a brak stosownych pouczeń powoduje, że kwestionowane postanowienia są sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy powoda. Powód zarzucił pozwanemu w szczególności:

1 Niejednoznaczne sformułowanie postanowień dotyczących wskaźnika WIBOR wskutek:

a) przedstawienia powodowi w dokumentach kredytowych i okołokredytowych, rozbieżnych definicji wskaźnika WIBOR oraz mechanizmu ustalania jego wysokości, skutkujące tym, że ustalenie wysokości oprocentowania kredytu następuje według reguł nieznanych powodowi,

b) przekazania bądź odesłania powoda do nieprecyzyjnych i niezrozumiałych kryteriów odnoszących się do mechanizmu ustalania wysokości wskaźnika WIBOR, co w konsekwencji skutkuje uniemożliwieniem powodowi zrozumienia metody ustalania wysokości oprocentowania jego kredytu, by następnie powód jako konsument mógł ocenić potencjalnie istotne konsekwencje kwestionowanej klauzuli dla swoich zobowiązań finansowych zaciągniętych na podstawie spornej Umowy;

2 Wprowadzenie powoda w błąd w zakresie definicji wskaźnika WIBOR, co skutkowało powstaniem u powoda uzasadnionego przeświadczenia, że wysokość wskaźnika WIBOR zawsze odzwierciedla obiektywne dane mające źródło w rzeczywistych transakcjach rynku międzybankowego. Podczas gdy z dokumentacji Administratora WIBOR wynika, że banki (Uczestnicy Fixingu) przy ustalaniu wysokości kwotowań będących następnie podstawą wyznaczania WIBOR mogą uwzględniać, z dopuszczeniem swobody uznania i wedle wewnętrznych procedur (Polityk Kwotowania), również zestaw innych kwantyfikowalnych czynników ekonomicznych, rynkowych, oceny płynności i ryzyka kredytowego w sektorze bankowym.

3 Niepoinformowanie powoda, że informacje dotyczące wskaźnika WIBOR znajdują się nie tylko w spornej Umowie, lecz przede wszystkim w dokumentacji Administratora WIBOR. Pozwany nie wskazał konkretnych dokumentów Administratora, z którymi powód powinien się zapoznać przed zawarciem Umowy, nie zwrócił Powodowi szczególnej uwagi na ich najistotniejsze zapisy, ani nie upewnił się, że są one dla Powoda zrozumiałe;



Wersja zanonimizowana

4 Niepoinformowanie Powoda od jakich czynników może być uzależniona zmiana wysokości wskaźnika WIBOR, a w konsekwencji zmiana wysokości oprocentowania kredytu, tak aby Powód mógł przewidzieć zmiany ponoszonych kosztów w oparciu o jasne i zrozumiałe kryteria. Sposób zmiany wysokości oprocentowania opisany w Umowie dotyczy wyłącznie zależności zmiany oprocentowania od tenoru i wysokości wskaźnika WIBOR, a nie okoliczności mogących mieć wpływ na zmianę wysokości wskaźnika WIBOR (a tym samym całego oprocentowania kredytu);

5 Niepoinformowanie powoda o wpływie zmiany wysokości wskaźnika WIBOR nie tylko na wysokość rat odsetkowych, ale również o jego wpływie na wysokość rat kapitałowych. Wzrost wysokości wskaźnika WIBOR skutkuje wzrostem wysokości rat odsetkowych i jednocześnie spadkiem wysokości rat kapitałowych. W konsekwencji wolniej jest spłacany kapitał kredytu, co przekłada się na utrzymywanie wyższego salda kapitału stanowiącego podstawę do pobierania od Powoda wyższych kosztów kredytu (marży i innych kosztów okołokredytowych, np. składek ubezpieczeniowych).

**Pozwany BNP Paribas Bank Polska S.A. w Warszawie w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości.**

Pozwany podniósł, że strony zawarły ważną i zgodną z prawem oraz niezawierającą klauzul abuzywnych umowę. Powód został prawidłowo poinformowany o ryzyku zmiennej stopy procentowej związanym z zawarciem Umowy oraz sposobie ustalania oprocentowania kredytu, co potwierdził składając odpowiednie oświadczenia w Umowie oraz w otrzymanej dokumentacji.

Pozwany nadto przekazał powodowi szereg dokumentów potwierdzających istnienie ryzyka zmiennej stopy procentowej oraz objaśniających wpływ zmiany wysokości wskaźnika referencyjnego na wysokość jej zobowiązania wobec Banku, a także dot. sposobu ustalania wysokości oprocentowania kredytu, w tym w szczególności: informację o kosztach obsługi kredytu, formularz informacyjny dotyczący kredytu hipotecznego, oświadczenie kredytobiorcy dotyczące akceptacji ryzyka związanego z zaciąganym kredytem.

Pozwany zarzucił, że strona powodowa w sposób zupełnie niezrozumiały i nieuzasadniony rozszerza zakres przedkontraktowego obowiązku informacyjnego, jaki ciążył na pozwanym wobec strony powodowej, podczas gdy :

a) treść przekazanych stronie powodowej dokumentów przed zawarciem Umowy spełnia wymogi obowiązujących w chwili zawarcia Umowy regulacji, nadto przekazane przez Pozwanego informacje spełniały nawet wyższe, niż wymagane standardy wynikające z obowiązujących wówczas zaleceń KNF, a obowiązek ten nie obejmował przekazania konsumentowi dokumentów, które regulowały sposób ustalania stawki WIBOR;

b) strona powodowa - w oparciu o przekazane przez Bank informacje - była w stanie zrozumieć metodę obliczania stopy procentowej i oszacować w



Wersja zanonimizowana

oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria potencjalnie istotne konsekwencje ekonomiczne takiego warunku dla swoich zobowiązań;

c) informacje dotyczące wskaźnika referencyjnego WIBOR są oficjalnie publikowane, dostępne i powszechnie osiągalne, wobec czego niezależnie od pouczeń przekazanych przez Pozwanego, Strona Powodowa działając jako uważny i ostrożny konsument, miała możliwość zapoznania się z nimi przed zawarciem Umowy;

d) informacje dotyczące podmiotu będącego administratorem wskaźnika WIBOR, aktualnej i historycznej wysokości wskaźnika jak i szczegółowych zasad ustalania, stanowionych przez jego administratora, tak w dacie zawarcia Umowy jak i aktualnie, są powszechnie dostępne i w myśl art. 228 § 2 k.p.c. nie wymagają dowodu;

e) pozwany nie miał obowiązku wprowadzenia do Umowy treści, które regulowały sposób ustalania stawki WIBOR, ani nie był zobowiązany do doręczenia Stronie Powodowej Regulaminu Stawek Referencyjnych WIBID i WIBOR, albowiem regulamin ten nie jest dokumentem stworzonym ani stosowanym przez pozwanego oraz nie jest wzorcem umownym w rozumieniu art. 384 k.c.;

f) obowiązek stosowania przez banki wskaźnika referencyjnego WIBOR w umowach z oprocentowaniem zmiennym wynika wprost z bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, w szczególności art. 29 ust. 2 ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami[1];

g) wskaźnik referencyjny WIBOR ustalany jest na podstawie przepisów Rozporządzenia BMR[2], które na mocy art. 288 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej jest aktem o zasięgu ogólnym, jak również na podstawie ram określonych w regulaminach fixingu dostosowanych do wymogów przewidzianych w Rozporządzeniu BMR przez administratora wskaźnika - GPW Benchmark, który jest podmiotem niezależnym od Pozwanego, licencjonowanym i nadzorowanym przez Komisję Nadzoru Finansowego;

h) sądy cywilne nie mają samodzielnych kompetencji do weryfikacji ocen dokonywanych w toku postępowania administracyjnego przez KNF;

[1] Ustawa z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami, t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2245 ze zm., [„**Ustawa o kredycie hipotecznym**"].

[2] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014,Dz. U. UE. L. z 2016 r. Nr 171, str. 1, ze zm., [„**Rozporządzenie BMR**"];



Wersja zanonimizowana

i) wskaźnik WIBOR jest wskaźnikiem najbardziej referencyjnym i najbardziej obiektywnym na rynku finansowym w Polsce, a na jego wysokość oddziałują NBP i Rada Polityki Pieniężnej m.in. poprzez wycenę bonów NBP i oprocentowanie rachunku rezerwy obowiązkowej;

j) wskaźnik WIBOR posiada cechy zrozumiałości, dostępności, obiektywności oraz weryfikowalności, czyniąc tym samym zadość wymogom przewidzianym dla wskaźników referencyjnych w Ustawie o kredycie hipotecznym;

k) uczestnicy fixingu (w tym pozwany) nie mają żadnego wpływu na ustalanie wysokości wskaźnika WIBOR, a uczestniczą wyłącznie w przekazywaniu danych wejściowych, które następnie przetwarzane są przez administratora;

l) zasada kaskady danych wynikająca z art. 11 ust. 1 lit. a Rozporządzenia BMR przewiduje do ustalania wskaźnika referencyjnego możliwość zastosowania dwóch rodzajów danych przekazywanych przez uczestników fixingu administratorowi, tj. danych modelowych, bądź danych wiążących (nieopartych na rzeczywiście dokonanych transakcjach);

m) dotychczasowe działania nadzorcze KNF nie wykazały podstaw prawnych ani ekonomicznych do negowania prawidłowości wyznaczania WIBOR, a zarzuty manipulacji WIBOR pojawiające się w przestrzeni publicznej nie mają żadnych podstaw;

n) treść Umowy nie uprawnia pozwanego do określania w sposób dowolny stopy oprocentowania kredytu, została ona precyzyjnie określona przez Strony w Umowie jako suma dwóch elementów - stałej marży Banku i niezależnej od Banku wartości wskaźnika referencyjnego WIBOR;

o) strona powodowa sama wybrała rodzaj oprocentowania kredytu, kierując się własnymi preferencjami w zakresie kosztów kredytu i wysokości raty oraz akceptując ryzyko z tym związane;

p) na podstawie art. 1 ust. 2 Dyrektywy 93/13[3] brak jest uzasadnienia dla zastosowania jej przepisów i tym samym przepisów krajowych o niedozwolonych postanowieniach umownych (art. $385^1$ k.c.) dla oceny kwestionowanych postanowień Umowy;

q) strona powodowa jak i pozwana, w równym stopniu, ponoszą ryzyko zmiany wartości wskaźnika referencyjnego WIBOR;

r) strona powodowa od 1 lipca 2021 r. miała możliwość zmiany formy oprocentowania ze zmiennego na stałe i świadomie z tej możliwości dotychczas nie skorzystała;

[3] Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, Dz. U. UE. L. z 1993 r. Nr 95, str. 29 ze zm. [„**Dyrektywa 93/13**"]



Wersja zanonimizowana

s) przedmiotowe powództwo stanowi nadużycie prawa podmiotowego przez stronę powodową i jest sprzeczne z art. 5 k.c.;

t) zobowiązanie kredytowe zostało zaciągnięte przy dość niskim poziomie wskaźnika referencyjnego, który w toku wykonywania Umowy spadł do historycznie niskiego poziomu. Umowa dopiero w wyniku wzrostu wysokości wskaźnika zaczęła być kwestionowana przez stronę powodową;

u) problem rzekomej wadliwości umów kredytów złotowych zaktualizował się dopiero wskutek decyzji Rady Polityki Pieniężnej dotyczącej stopniowych i znacznych podwyżek stóp procentowych w stosunku do ich wcześniejszej wysokości, wskutek czego nastąpił szybki wzrost wskaźnika referencyjnego WIBOR, co wpłynęło na wysokość rat kredytów o zmiennej stopie procentowej.

## III. Okoliczności sprawy.

Powód [OMISSIS], 18 września 2019 r. złożył u pośrednika kredytowego Open Finance S.A. wniosek o wstępną ocenę możliwości ubiegania się o kredyt hipoteczny. Przedmiotowy wniosek zawierał również oświadczenie podpisane przez powoda o treści „otrzymałem/am od Banku informacje niezbędne do podjęcia decyzji w zakresie zaciąganego zobowiązania kredytowego, wyjaśnienia zgłaszanych wątpliwości oraz jestem świadomy/a ryzyka związanego z zaciąganym zobowiązaniem kredytowym". Powód w dacie złożenia wniosku był zatrudniony na podstawie umowy o pracę i osiągał dochód w wysokości 5 168,00 zł netto.

Powód jako kredytobiorca, jeszcze przed złożeniem wniosku o udzielenie kredytu, otrzymał dokument sporządzony 1.04.2019 r. o tytule „Informacja o kosztach obsługi kredytu hipotecznego w przypadku niekorzystnej dla Kredytobiorcy zmiany stopy procentowej/kursu waluty [„**Informacja o kosztach obsługi kredytu**"]. Przedmiotowy dokument zawierał informację o ryzykach, jakie wiązały się z zaciągnięciem kredytu ze zmiennym oprocentowaniem oraz symulację w formie tabelarycznej obrazującą kształtowanie się kosztów obsługi kredytu w związku z ryzykiem zmiennej stopy procentowej oraz wyliczenia w przedmiocie wpływu zmiany oprocentowania kredytu na wysokość miesięcznych rat kapitałowo-odsetkowych. Zawarta w tym dokumencie symulacja sporządzona była z uwzględnieniem :

a. aktualnego poziomu stopy procentowej, od której zależy oprocentowanie,

a. wzrostu stopy procentowej o 400 p.b., tj. o 4 p.p.,

b. wzrostu stopy procentowej o wartość stanowiącą różnicę pomiędzy maksymalną a minimalną wartością stopy procentowej z okresu ostatnich 12 miesięcy t.j. o 0,02 p.p.



Wersja zanonimizowana

Zgodnie z treścią owego dokumentu „Ryzyko zmiennej stopy procentowej występuje w przypadku kredytu w złotych, który jest oprocentowany według zmiennej stopy procentowej opartej o stawkę referencyjną - WIBOR. Oprocentowanie kredytu zmienia się co 3 miesiące albo co 6 miesięcy, np. w przypadku WIBOR 3M - zmiana stopy procentowej następuje co 3 miesiące. Niekorzystna zmiana stopy procentowej powoduje, że wzrasta wysokość odsetek przewidzianych do spłaty, co powoduje zwiększenie miesięcznej raty kredytu przewidzianej do spłaty."

Powód otrzymał również od pozwanego formularz informacyjny dotyczący kredytu hipotecznego w postaci dwóch dokumentów: zarówno w wersji uwzględniającej udział pośrednika kredytowego w zawieraniu umowy, jak i nie [łącznie „**Formularz informacyjny dotyczący kredytu hipotecznego**"], które zostały mu przekazane. Dokumenty doręczone pozwanemu zawierały informację dotyczące kredytu, który pozwany zamierzał zaciągnąć, tj. m.in. jego kwotę - 420.000,00 zł oraz przeznaczenie - budowę (w tym przebudowę, rozbudowę) domu jednorodzinnego, całkowitą spłatę kredytów zaciągniętych na cele mieszkaniowe z możliwością sfinansowania dodatkowo celu konsumpcyjnego. Formularz zawierał również informacje odnośnie rodzaju stopy oprocentowania kredytu hipotecznego oraz sposobu jego ustalenia, w tym rodzaju wskaźnika referencyjnego jaki miał znaleźć zastosowanie w umowie kredytu, jego definicję oraz miejscu publikacji wysokości wartości wskaźnika.

W dokumencie zawarte zostały również informacja o następującej treści : - „Państwa kredyt hipoteczny jest kredytem o zmiennej stopie oprocentowania. Dlatego też, jeśli zmieni się stopa oprocentowania Państwa kredytu hipotecznego, faktyczna RRSO może różnić się od podanej tu RRSO. Na przykład, gdyby stopa oprocentowania kredytu hipotecznego wzrosła do 10%, tj. do aktualnie obowiązującej wysokości odsetek maksymalnych określonych w art. 359 § 21 kodeksu cywilnego, RRSO mogłaby wzrosnąć do 10,64%.";

- „Stopa oprocentowania kredytu hipotecznego może się zmienić. Oznacza to, że wysokość rat może się zwiększyć lub zmniejszyć. Na przykład gdyby stopa oprocentowania kredytu hipotecznego wzrosła do 10 % tj. do aktualnie obowiązującej wysokości odsetek maksymalnych określonych w art. 359 § 21 k.c. raty kapitałowo - odsetkowe (po okresie karencji jeżeli została zastosowana) mogłyby wzrosnąć do 3 690,74 zł.

Również przed złożeniem wniosku o kredyt powodowi został przedstawiony kolejny dokument stanowiący „Oświadczenie kredytobiorcy dotyczące akceptacji ryzyka związanego z zaciąganym kredytem" [„**Informacja o ryzyku**"]. Przedmiotowy dokument zawierał oświadczenie kredytobiorcy, że został on poinformowany, iż oprocentowanie kredytu jest zmienne i w okresie obowiązywania Umowy może ulec podwyższeniu w związku ze wzrostem stopy referencyjnej WIBOR, co spowoduje podwyższenie kwoty raty kapitało-odsetkowej przypadającej do spłaty.



Wersja zanonimizowana

Powód następnie złożył „Wniosek o zawarcie umowy o kredyt hipoteczny", w którym to wniosku zostały zwarte informacje, że powód otrzymał i zapoznał się z Formularzem informacyjnym, a wszystkie oświadczenia, jakie przedstawiła we Wniosku o wstępną ocenę możliwości ubiegania się o kredyt hipoteczny są zgodne z prawdą i od momentu złożenia ww. wniosku nie uległy zmianie.

Powód i pozwany, 18 grudnia 2019 r. zawarli umowę o kredyt hipoteczny nr [OMISSIS]. Pozwany na podstawie tej umowy udzielił powodowi kredytu przy zastosowaniu zmiennej stopy procentowej opartej na wskaźniku referencyjnym WIBOR 3M oraz marży pozwanego w wysokości 2,70 punktu procentowego, co łącznie dawało na dzień zawarcia Umowy oprocentowanie w wysokości 4,40 % w stosunku rocznym. Wypłata kredytu miała nastąpić w transzach na rzecz Banku oraz na rzecz Kredytobiorcy (celem budowy (w tym przebudowy, rozbudowy domu jednorodzinnego oraz całkowitej spłaty kredytów zaciągniętych na cele mieszkaniowe). Kwota kredytu został określona na 420 000,00 zł. Spłata kredytu miała nastąpić w 360 ratach (30 lat) w równych ratach kapitałowo-odsetkowych.

Zgodnie z § 3 ust. 1 Ogólnej Części Umowy kredyt oprocentowany jest według zmiennej stopy oprocentowania obowiązującej w okresie, za który naliczane są odsetki, ustalanej jako suma stopy referencyjnej WIBOR 3M lub WIBOR 6M, zaokrąglonej do drugiego miejsca po przecinku i marży Banku, określonej w § 2 ust. 4 szczegółowej części umowy. Zmiana stopy oprocentowania będzie mieć wpływ na wartość ekspozycji kredytowej oraz wysokość rat kapitałowo-odsetkowych kredytu. Zmiana rodzaju stopy referencyjnej określonej w § 2 ust. 1 umowy może być dokonana na wniosek kredytobiorcy. Pisemny wniosek w tej sprawie powinien być złożony w Banku nie później niż na 5 dni roboczych przed terminem dokonania wnioskowanej zmiany. (§ 3 ust. 2 ) Przy ustalaniu wysokości oprocentowania kredytu stosuje się : 1) dla pierwszego okresu stabilizacji - stopę referencyjną obowiązującą - w dniu wypłaty kredyty/ pierwszej transzy kredyty 2) dla każdego kolejnego okresy stabilizacji - stopę referencyjną obowiązującą w dniu rozpoczęcia nowego okresy stabilizacji. (§ 3 ust. 3) Okresy stabilizacji oprocentowania - ustalonego w oparciu o stopę referencyjną wynoszą: 1) 3 miesięcy dla WIBOR 3M (zmian wysokości oprocentowania co 3 miesiące) 2) 6 miesięcy dla WIBOR 6 M (zmian wysokości oprocentowania co 6 miesięcy) (§ 3 ust. 4) Zmiana okresy stabilizacji następuje: a) w przypadku gdy dzień wymagalności rat kredytu, o którym mowa w § 1 ust. 9 SCU jest inny niż dzień wypłaty kredytu/ pierwszej transzy kredytu - nowy okres stabilizacji rozpoczyna w dniu pierwszej wymagalności raty kapitałowo-odsetkowej albo odsetkowej (w okresie karencji) b) w przypadku gdy dzień wymagalności raty odpowiada dniowi wypłaty kredytu/ pierwszej transzy kredytu, nowy okres stabilizacji rozpoczyna się dniu wymagalności raty kapitałowo - odsetkowej albo odsetkowej (w okresie karencji ) po upływie okresu, o którym mowa w usta. 4 do dnia uruchomienia kredytu/ pierwszej transzy kredytu. Każdy następny okres stabilizacji rozpoczynać się będzie regularnie w dniu płatności raty kapitałowo-odsetkowej albo odsetkowej z zachowaniem okresów, o których mowa w ust. 4.



Wersja zanonimizowana

Zgodnie z § 3 ust. 12 COU w przypadku gdy stopa oprocentowania kredytu będzie wyższa w okresie kredytowania niż ustawowa wysokość odsetek maksymalnych, która na dzień zawarcia umowy równa jest dwukrotności sumy stopy referencyjnej NBP oraz 3,5 punktów procentowych, Bank pobiera za ten okres odsetki w wysokości odsetek maksymalnych.

Oprocentowanie zmienne na dzień zawarcia umowy wynosiło 4,40 % (§ 2 ust. 5 SCU) i ustalane było jako suma wskaźnika WIBOR i marży Banku. Na dzień zawarcia umowy wskaźnik WIBOR wynosił 1,70%, a marża pozwanego 2,70 %.

Oprocentowanie kredytu w okresie od 31 grudnia 2019 r. do 1 lipca 2024 r. ulegało zmianie i kształtowało się w następujący sposób : od 31 grudnia 2019 r. do 14 maja 2020 r. - 4,4100 %, od 15 maja 2020 r. do 4 sierpnia 2020 r. - 3,3800 %, od 5 do 14 sierpnia 2020 r. - 2,1800%, od 15 sierpnia 2020 r. do 14 listopada 2020 r. - 1,7300 %, od 15 listopada 2020 r. do 14 lutego 2021 r. -1,7200 %, od 15 lutego 2021 r. do 14 listopada 2021 r. 1,7100 %, od 15 listopada 2021 r. do 14 lutego 2022 r. - 3,1100 %, od 15 lutego 2022 r. do 14 maja 2022 r. - 4,8200%, od 15 maja 2022 r. do 30 listopada 2022 r. - 7,900 %, od 1 grudnia 2022 r. do 31 stycznia 2023 r.- 8,9200 %, od 1 lutego 2023 r. do 14 lutego 2023 r.- 8,9200%, od 15 lutego 2023 r. do 14 maja 2023 r. - 8,4300 %, od 15 maja 2023 r. do 31 sierpnia 2023 r. - 8,400 %, od 1 września 2023r. do 14 listopada 2023 r.- 8,2200 %, od 15 listopada 2023 r. do 14 lutego 2024 r. - 7,2900 %, od 15 lutego 2024 r. do 30 czerwca 2024 r. - 7,3600 %.

Pozwany, 31 grudnia 2019 r. wypłacił na rzecz pozwanego kredyt w wysokości 420 000,00 zł. Powód w okresie od 18 grudnia 2019 r. do 17 czerwca 2024 r. dokonał wpłat na łączną kwotę 98 340,46 zł, z czego z tytułu rat kapitałowych kwotę 26 358,40 zł, a rat odsetkowych kwotę 71 982,06 zł.

Wysokość rat kapitałowych uiszczanych przez powoda okresie od 31 grudnia 2019 r. do 1 lipca 2024 r. kształtowała się w następujący sposób : 2020-05-15 - 570,70 zł, 2020-06-15 - 686,11 zł, 2020-07-15 - 688,04 zł, 2020-08-17 - 565,04 zł, 2020-09-15 - 908,00 zł, 2020-10-15 - 909,31 zł 2020-11-16 - 910,62 zł, 2020-12-15 - 913,37 zł, 2021-01-15 - 914,68 zł, 2021-02-15 - 915,99 zł, 2021-03-15 - 918,73 zł, 2021-04-15 - 920,04 zł, 2021-05-17 - 921,35 zł, 2021-06-15 - 922,67 zł, 2021-07-15 - 923,98 zł, 2021-08-16 - 925,30 zł 2021-09-15 - 926,62 zł, 2021-10-15 - 927,94 zł, 2021-11-15 - 929,26 zł, 2021-12-15 - 748,12 zł, 2022-01-17 - 750,06 zł, 2022-03-15 - 569,77 zł, 2022-04-15 - 572,06 zł, 2022-05-16 - 574,36 zł, 2022-06-15 - 335,96 zł, 2022-07-15 - 338,17 zł, 2022-12-15 - 461,47 zł, 2023-02-15 - 283,99 zł, 2023-03-16 - 13,14 zł, 2023-04-17 - 315,34 zł, 2023-05-15 - 317,55 zł, 2023-07-17 - 321,53 zł, 2023-09-15 - 302,91 zł, 2023-10-16 - 336,75 zł, 2023-11-15 - 339,06 zł, 2024-01-15 - 401,83 zł, 2024-02-15 - 404,28 zł, 2024-03-15 - 401,86 zł, 2024-04-15 - 404,33 zł, 2024-05-15 - 406,81 zł, 2024-06-17 - 409,30 zł.

Wysokość rat odsetkowych uiszczanych przez powoda okresie od 31 grudnia 2019 r. do 1 lipca 2024 r. kształtowała się w następujący sposób : 2020-02-172 -



Wersja zanonimizowana

315,25 zł, 2020-03-16 - 1543,50 zł, 2020-04-15 - 1543,50 zł, 2020-05-15 - 1543,50 zł, 2020-06-15 - 1181,39 zł, 2020-07-15 - 1179,46 zł, 2020-08-17 - 1038,17 zł, 2020-09-15 - 601,88 zł, 2020-10-15 - 600,57 zł, 2020-11-16 - 599,26 zł, 2020-12-15 - 594,49 zł, 2021-01-15 - 593,18 zł, 2021-02-15 – 591,87 zł, 2021-03-15 - 587,13 zł, 2021-04-15 - 585,82 zł, 2021-05-17 - 584,51 zł, 2021-06-15 - 583,19 zł, 2021-07-15 - 581,88 zł, 2021-08-16 - 580,56 zł, 2021-09-15 - 579,24 zł, 2021-10-15 - 577,92 zł, 2021-11-15 - 576,60 zł, 2021-12-15 - 1046,26 zł, 2022-01-17 - 1044,32 zł, 2022-02-15 - 1042,38 zł, 2022-03-15 - 1612,50 zł, 2022-04-15 -1610,21 zł, 2022-05-16 -1607,91 zł, 2022-06-15 - 2631,59 zł, 2022-07-15 - 2629,38 zł, 2022-12-15 - 2785,45 zł, 2023-02-15 - 2962,93 zł, 2023-03-15 - 2618,99 zł, 2023-03-16 - 179,18 zł, 2023-04-17 - 2795,97 zł, 2023-05-15 - 2793,76 zł, 2023-07-17 - 2781,59 zł, 2023-09-15 - 2751,55 zł, 2023-10-16 - 2717,71 zł, 2023-11-15 – 2715,40 zł, 2024-01-15 - 2406,13 zł, 2024-02-15 - 2403,68 zł, 2024-03-15 - 2424,29 zł, 2024-04-15 - 2421,82 zł, 2024-05-15 - 2419,34 zł, 2024-06-17 - 2 416,85 zł.

Powód w okresie od 31 grudnia 2019 r. do 1 lipca 2024 r. korzystał z wakacji kredytowych w : sierpniu 2022 r., w styczniu, czerwcu, sierpniu i grudniu 2023 r. oraz w lipcu 2024 r.

## IV. Uzasadnienie pytania prejudycjalnego.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U.UE.L.1993.95.29) warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, uznaje się za nieuczciwe, jeśli stojąc w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta. Ponadto zgodnie z art. 3 ust. 2 akapit pierwszy tej dyrektywy warunki umowy zawsze zostaną uznane za niewynegocjowane indywidualnie, jeżeli zostały sporządzone wcześniej i konsument nie miał w związku z tym wpływu na ich treść, zwłaszcza jeśli zostały przedstawione konsumentowi w formie uprzednio sformułowanej umowy standardowej.

Z dotychczasowego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wynika, że badanie istnienia takiej znaczącej nierównowagi nie może sprowadzać się do ekonomicznej oceny o charakterze ilościowym, dokonywanej w oparciu o porównanie z jednej strony całkowitej kwoty transakcji będącej przedmiotem umowy, a z drugiej strony kosztów, które zgodnie z tym warunkiem obciążają konsumenta. Znacząca nierównowaga może bowiem wynikać z samego faktu wystarczająco poważnego naruszenia sytuacji prawnej, w której konsument, jako strona danej umowy, znajduje się na mocy właściwych przepisów krajowych, czy to w postaci ograniczenia treści praw, które zgodnie z rzeczonymi przepisami przysługują mu na podstawie tej umowy, czy przeszkody w ich wykonywaniu, czy też nałożenia na niego dodatkowego obowiązku, którego nie przewidują normy krajowe (wyroki: z dnia 3 października 2019 r., Kiss i CIB Bank, C-



Wersja zanonimizowana

621/17, EU:C:2019:820, pkt 51; z dnia 16 marca 2023 r., Caixabank (Prowizja za udzielenie kredytu), C-565/21, EU:C:2023:212, pkt 51)

Z orzecznictwa tego wynika, że jeżeli sąd krajowy stwierdzi, iż ocena ekonomiczna o charakterze ilościowym nie wykazuje znaczącej nierównowagi, nie może ograniczyć swojej analizy do tej oceny. W takim przypadku do sądu krajowego należy zbadanie, czy taka nierównowaga wynika z innego czynnika, takiego jak ograniczenie prawa wynikającego z prawa krajowego albo dodatkowy obowiązek nieprzewidziany w tym prawie.

Natomiast jeżeli z oceny ekonomicznej o charakterze ilościowym wynika znacząca nierównowaga, może ona zostać stwierdzona bez potrzeby badania innych czynników. W przypadku umowy o kredyt takie stwierdzenie może w szczególności mieć miejsce, jeżeli usługi świadczone w zamian za pozaodsetkowe koszty nie należą racjonalnie do świadczeń wykonanych w ramach zawarcia lub zarządzania tą umową lub gdy kwoty obciążające konsumenta z tytułu kosztów udzielenia kredytu i zarządzania kredytem wydają się oczywiście nieproporcjonalne w stosunku do kwoty kredytu. Do sądu odsyłającego należy uwzględnienie w tym aspekcie skutków innych warunków umownych w celu ustalenia, czy rzeczone warunki nie powodują znaczącej nierównowagi ze szkodą dla pożyczkobiorcy (wyrok z 3 września 2020 r., Profi Credit Polska, C-84/19, C-222/19 i C-252/19, EU:C:2020:631, pkt 95).

W niniejszej sprawie w pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że kwestie związane ze sposobem ustalenia oraz zmiany wskaźnika referencyjnego WIBOR - w ocenie sądu krajowego - nie mają znaczenia dla oceny przywołanej regulacji krajowej pod kątem realizacji celu określonego w art. 3 ust. 1 dyrektywy Dotychczasowa praktyka sądu krajowego i analiza spraw, których przedmiot stanowią umowy kredytu lub pożyczki ze zmienną stopą oprocentowania i WIBOREM jako wskaźnikiem referencyjnym stanowiącym element zmiennej stopy oprocentowania, prowadzi bowiem do wniosku, że zasadniczy problem związany ze stosowaniem tego wskaźnika w umowach kredytu czy pożyczek zawieranych z konsumentami, nie jest związany z mechanizmem jego ustalania przez podmioty zewnętrzne, lecz ze sposobem stosowania tego wskaźnika w umowach zawieranych z konsumentami i brakiem wyznaczenia właściwych granic jego dopuszczalnego wzrostu. Aktualnie bowiem do sądów krajowych wpływają sprawy o zapłatę tudzież ustalenie, w których wskaźnik WIBOR od momentu zawarcia umowy był kształtowany zgodnie z przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014 (Dz.U.UE.L.2016.171.1) jak i sprawy, w których wskaźnik WIBOR w dacie zawarcia umowy i dalszym okresie jej wykonywania nie był kształtowany w oparciu o przepisy przywołanego rozporządzenia, lecz regulacje zawarte w regulaminie fixingu stawek



Wersja zanonimizowana

referencyjnych WIBID i WIBOR oraz regulaminie stawek referencyjnych WIBID I WIBOR.

Skoro zaś kształtowanie wskaźnika referencyjnego WIBOR w oparciu o przepisy rozporządzenia nie wyeliminowało problemów związanych z umowami konsumenckimi to ten stan rzeczy uzasadnia wniosek, że problem nie leży w samym wskaźniku WIBOR i zasadach jego ustalania jako jednego ze wskaźników referencyjnych przez podmioty zewnętrzne, lecz w niewłaściwym stosowaniu tego wskaźnika w umowach kredytu i pożyczek zawieranych z konsumentami.

Kolejno wskazać należy, że nie budzi wątpliwości sądu krajowego sama dopuszczalność stosowania tego rodzaju wskaźników referencyjnych jak WIBOR w umowach kredytów czy pożyczek zawieranych z konsumentami jako jednego z elementów kształtowania zmiennej stopy procentowej.

Wątpliwości budzi natomiast dopuszczalność stosowania tego wskaźnika w umowach kredytu oraz pożyczek zawieranych z konsumentami w taki sposób jaki to zostało przewidziane w przywołanej regulacji krajowej, a mianowicie bez określenia maksymalnych granic wzrostu tego wskaźnika w okresie obowiązywania umowy. Brak bowiem wskazania maksymalnych granic wzrostu tego wskaźnika w okresie obowiązywania umowy umożliwia zmianę jego wysokości do poziomu wykraczającego ponad wartości określone w umowie co prowadzi do zmiany wysokości stopy procentowej. Z kolei zaś zmiana stopy procentowej polegającą na jej wzroście prowadzi do zwiększenia obciążenia konsumenta z tytułu odsetek kapitałowych stanowiących wynagrodzenie przedsiębiorcy za udzielenie kredytu czy pożyczki i w zależności od poziomu owego wzrostu może doprowadzić do braku rzeczywistej równowagi stron danej umowy, który to skutek jest sprzeczny z art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13.

Zaznaczyć w tym miejscu należy, że sądowi krajowemu znane są oczywiście argumenty, że zmiana wskaźnika referencyjnego WIBOR i związana z tym zmiana zmiennej stopy oprocentowania stanowi reakcję na procesy ekonomiczne i może również działać na korzyść konsumenta w przypadku zmniejszenia wskaźnika WIBOR i spadku stopy oprocentowania, który to mechanizm ma świadczyć o zachowaniu owej rzeczywistej równowagi stron wymaganej przez przepis art. 3 ust. 1 dyrektywy. Rzecz jednak w tym, że taka argumentacja pomija tę okoliczność, że umowy pomiędzy przedsiębiorcą i konsumentem nie są zawarte pomiędzy podmiotami równorzędnymi. Konsument jak wielokrotnie wskazywano w orzecznictwie Trybunał jest stroną słabszą stąd też skutki zmiany wskaźnika WIBOR polegające na wzroście tego wskaźnika i wzroście wysokości stopy procentowej dotykają i wpływają na sytuację konsumenta w stopniu nieporównywalnie dotkliwszym niż skutki spadku wartości wskaźnika WIBOR i wysokości oprocentowania w odniesieniu do przedsiębiorcy. Skutki wzrostu wskaźnika WIBOR i wzrostu stopy procentowej, a co za tym idzie wzrostu wysokości obciążenia finansowego są bowiem znacznie bardziej odczuwalne dla konsumenta ze względu na jego słabszą pozycję i przy braku właściwych mechanizmów ochronnych w prawie krajowym, powodują po jego stronie stan



Wersja zanonimizowana

znaczącej nierównowagi. Tak wszak skutek może wynikać z samego tylko znacznego wzrostu wysokości obciążenia finansowego konsumenta, co w tej sprawie jak i w innych sprawach o identycznym lub zbliżonym stanie faktycznym i prawnym, rzeczywiście miało miejsce, skoro wysokość rat kredytu zdecydowanie się zwiększyła. Nie jest to zresztą jedyna negatywna konsekwencja wzrostu wskaźnika, albowiem wzrost wysokości obciążenia finansowego konsumenta może prowadzić do trudności lub niemożliwości regulacji rat kredytu, utraty płynności finansowej zaś na dalszym etapie nawet do utarty skredytowanej nieruchomości. Możliwe negatywne skutki wzrostu wartości wskaźnika WIBOR i wzrostu wysokości zmiennej stopy oprocentowania sięgają bardzo daleko i są nieporównywalnie bardziej dotkliwe dla konsumenta niż przedsiębiorcy; zwłaszcza gdy chodzi o konsumenta obciążonego kredytem mieszkaniowy. Tego bowiem rodzaju kredyt jest zazwyczaj zaciągany na znaczną kwotę i na długi okres czasu, co oznacza, że konsumenta obciąża ryzyko negatywnych konsekwencji wzrostu stopy oprocentowania przez cały okres obowiązywania umowy.

Sama zatem okoliczność, że zmiany wartości wskaźnika WIBOR mogą również dotykać przedsiębiorcę i być dla niego niekorzystne - w ocenie sądu krajowego - nie może prowadzić do wniosku, iż taki mechanizm kształtowania zmiennej stopy procentowej jak przewidziany w przywołanej regulacji krajowej zapewnia zachowanie rzeczywistej równowagi praw i obowiązków stron wynikających z umowy. Obciążenie konsumenta i przedsiębiorcy ryzykiem zmiany stopy procentowej nie oznacza dopuszczalności obciążenia konsumenta całością ryzyka związanego ze wzrostem oprocentowania, albowiem sprzeciwia się temu art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13. Zachowanie rzeczywistej, nie zaś tylko formalnej równości stron umowy, wymaga przeto zróżnicowania zakresu obciążenia konsumenta i przedsiębiorcy tego rodzaju ryzykiem, ze względu na zdecydowanie słabszą pozycję konsumenta jako strony umowy.

W ocenie sądu krajowego nie można przyjąć, aby cel przewidziany w art. 3 ust. 1 dyrektywy był realizowany z uwagi na przewidziane w prawie krajowym ograniczenie wysokości umownych odsetek kapitałowych przez wprowadzenie instytucji maksymalnych odsetek kapitałowych, przewidzianej w art. 359 § $2^1$ k.c. Wskazać tutaj w pierwszej kolejności należy, że wysokość maksymalnych odsetek kapitałowych nie ma charakteru stałego, lecz może ulec zmianie i na przestrzeni od 2019 do 2025 roku takie zmiany faktycznie następowały. Wysokość maksymalnych odsetek kapitałowych wynosiła bowiem w latach 2019 - 2025 odpowiednio : 10%, 9 %, 8 %, 7,2 %, 8 %, 9,5 %, 10,5 %, 11,5%, 12,5 %, 14,0 %, 16,0 %, 17.5%, 19 %, 20 %, 20,5 %, 19%, 18,50,17,50 % oraz 17 % w skali roku , co oznacza, że oprocentowanie kredytu mieszkaniowego powoda mogło maksymalnie wzrosnąć do takiej wysokości. Jeżeli przeto ustawodawca krajowy określa maksymalną wysokość odsetek ustawowych kapitałowych na poziomie nawet 20,5% to nie można - w ocenie sądu krajowego - przyjąć, że całokształt regulacji krajowej zapewnia realizację celu dyrektywy określonego w art. 3 ust. 1 dyrektywy przez właściwe rozłożenie ryzyka zmiany zmiennej stopy procentowej pomiędzy przedsiębiorcę i konsumenta. Zważyć bowiem należy, że już wzrost



Wersja zanonimizowana

zmiennej stopy procentowej do poziomu 10 %, o której to możliwości pozwany informował powoda przez zawarciem umowy w formularzu informacyjnym, skutkował wzrostem wysokości raty obciążającej konsumenta z kwoty 1 827,76 zł do kwoty 3 690,74 zł, która to kwota stanowiła przecież ponad połowę dochodów osiąganych przez powoda w dacie zawarcia umowy (5 168,00 zł). Faktem jest, że wysokość oprocentowania kredytu powoda nie wzrosła do wartości odpowiadającej wartości maksymalnych odsetek kapitałowych niemniej jednak wzrost stopy procentowej do poziomu 8,92 %, co miało miejsce w grudniu 2023 r., skutkował określeniem wysokości raty na poziomie 3 424,40 zł, przy czym sama kwota odsetek wynosiła 2 962,93 zł.

W ocenie sądu krajowego brak określenia maksymalnej granicy dopuszczalnego wzrostu wskaźnika referencyjnego WIBOR tudzież marży Banku przy tak ukształtowanych przepisach krajowych dotyczących odsetek maksymalnych kapitałowych skutkuje tym, iż regulacja krajowa dotycząca zasad ustalania zmiennej stopu procentowej w umowach kredytu hipotecznego nie zapewnia realizacji celu dyrektywy przewidzianego w art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13. Obciążenie ekonomiczne konsumenta przy tak ukształtowanej regulacji krajowej może wzrosnąć poza granice przewidziane w przywołanym przepisie dyrektywy 93/13, który to stan powoduje powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta. Trudno również przyjąć, aby przy tak ukształtowanej regulacji krajowej konsument - pomimo udzielonych pouczeń o ryzyku zmiennej stopy procentowej - mógł oszacować ekonomiczne skutki związania się taką umową, skoro górna granica jego odpowiedzialności faktycznie nie jest mu znana. Konsument nie może bowiem przewidzieć do jakich granic wzrośnie wskaźnik WIBOR tudzież marża Banku i na jakim poziomie zostanie ustalona wysokość maksymalnych odsetek kapitałowych, a co za tym idzie jak będzie wyglądało jego finansowe obciążenie w okresie obowiązywania umowy. Ma to zaś znaczenie dla każdego konsumenta, ale szczególnie dla konsumenta zaciągającego kredyt mieszkaniowy z uwagi na zazwyczaj znaczne lewo ty kredytu, wieloletni okres obowiązywania umowy (w tej sprawie umowa jest zawarta na okres 30 lat) i związany z tym długoletni okres narażenia na ryzyko niekorzystnej zmiany zmiennej stopy procentowej i zwieszenia wysokości zadłużenia.

Zważyć zaś należy, że z dotychczasowego orzecznictwa Trybunału wynika, iż niezmiernie istotnym jest, aby konsument przed związaniem się umową, był w stanie dokładnie poznać ekonomiczne skutki i konsekwencje finansowe związane z tą umową (wyroki: z dnia 20 września 2017 r., Andriciuc i in., C-186/16, z dnia 16 lipca 2020 r., Caixabank i Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, C-224/19 i C-259/19). W ocenie sądu krajowego wydaje się również, że z dotychczasowego orzecznictwa Trybunału można wyciągnąć wniosek, iż konsument przed związaniem się umową powinien znać górną granicę swojej odpowiedzialności albo przynajmniej na podstawie informacji zawartych w umowie być w stanie oszacować przynajmniej w przybliżeniu całkowity koszt usług świadczonych na jego rzecz czy całkowitą kwotę do zapłaty (wyrok z 12 stycznia 2023 r. C-395/21 SIP). Przedstawiona regulacja krajowa nie zapewnia konsumentowi możliwości



Wersja zanonimizowana

oceny nawet w przybliżeniu górnych granic jego odpowiedzialności i obciążeń finansowych [OMISSIS] wynikających ze zobowiązania, albowiem tak sformułowane zasady ustalania zmiennej stopy procentowej skutkują ustalaniem jej wysokości na podstawie danych cechujących się znaczną zmiennością tj. wskaźnika referencyjnego i marży. Jak już bowiem wskazano wcześniej w prawie krajowym brak jest regulacji dotyczących maksymalnych granic dopuszczalnego wzrostu wartości wskaźnika referencyjnego oraz maksymalnych granic dopuszczalnego wzrostu wysokości marży w okresie obowiązywania umowy. Nie można również przyjąć, aby taką rolę spełniały przepisy o odsetkach maksymalnych umownych, albowiem wysokość tych odsetek również nie jest stała i ulega zmianie w całym okresie obowiązywania umowy. Konsument przy takiej regulacji prawa krajowego jest w stanie co najwyżej ocenić górną granicę swojej odpowiedzialności na datę zawarcia umowy, albowiem w tej dacie znana jest mu wysokość oprocentowania jego kredytu i znana jest mu wysokość maksymalnych odsetek umownych, nie jest w stanie natomiast ocenić jak będzie się kształtować jego odpowiedzialność w okresie obowiązywania umowy, a tym bardziej jaka będzie całkowita wysokość jego zobowiązania i jaka całkowitą kwotą do zapłaty będzie finalnie obciążony. Zważyć zaś należy, że zmiany wysokości maksymalnych odsetek umownych w dotychczasowym niespełna sześcioletnim okresie obowiązywania umowy nie miały charakteru rzadkiego czy nieznacznego co do wysokości, albowiem w tym okresie wysokość odsetek uległa zmianie 17 razy zaś zmiany zasadniczo polegały na podniesieniu wysokości maksymalnych odsetek umownych do poziomu znacznie przekraczającego pierwotne wartości. Wysokość maksymalnych odsetek umownych w dacie zawarcia umowy wynosiła wszak 10 % w skali roku zaś w okresie obowiązywania umowy sięgnęła nawet 20,5% w skali roku.

W ocenie sądu krajowego przywołana regulacja krajowa jest zredagowana w taki sposób, że dopuszcza możliwość pojawienia się znaczącej nierównowagi wynikających z tej umowy praw i obowiązków stron w trakcie wykonywania tej umowy, co pozwala na uznanie za nieuczciwy warunku umownego opartego na tej regulacji. Zważyć bowiem należy, że w dotychczasowym orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej wskazano, że nie jest wykluczone uznanie za nieuczciwy warunku jeżeli w świetle okoliczności towarzyszących zawarciu umowy i występujących w chwili jej zawarcia warunek ten może spowodować znaczącą nierównowagę wynikających z tej umowy praw i obowiązków stron w trakcie wykonywania tej umowy, i to nawet wówczas, gdy wspomniana nierównowaga może wystąpić tylko wtedy, gdy zachodzą pewne okoliczności lub też gdy w innych okolicznościach wspomniany warunek mógłby przynieść korzyść konsumentowi (wyrok TSUE z 27 stycznia 2021 r. C-229/19, SIP Lex). Tym samym zaś okoliczność, że konsument może osiągnąć korzyść związaną ze spadkiem wskaźnika WIBOR, spadkiem oprocentowania i w konsekwencji wysokości raty w okresie obowiązywania umowy nie wyklucza uznania za nieuczciwy takiego warunku umowy, który przewiduje ustalenie zmiennej stopy oprocentowania m.in. w oparciu o wskaźnik referencyjny. Sąd krajowy - w ramach oceny nieuczciwego charakteru warunku umowy - powinien bowiem odnieść się wyłącznie do chwili zawarcia danej umowy i ocenić, w



Wersja zanonimizowana

świetle wszystkich okoliczności towarzyszących temu zawarciu umowy, czy warunek ten sam w sobie wprowadził nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron z korzyścią dla przedsiębiorcy.

W ocenie sądu krajowego nie wydaje się również, aby kwestie związane z ustalaniem zmiennej stopy oprocentowania podlegały wyłączeniu z uwagi na art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13. Trybunał bowiem w wyroku z 26 marca 2020 r. (C-779/18 wskazał „że nie jest widoczne, by warunek umowny, który ogranicza się do zastosowania metody obliczania pułapu pozaodsetkowych kosztów kredytu, odzwierciedlał w ścisłym tego słowa znaczeniu rozpatrywany przepis krajowy. Przepis ten nie wydaje się bowiem sam w sobie określać praw i obowiązków stron umowy, lecz poprzestaje na ograniczeniu ich swobody ustalenia pozaodsetkowych kosztów kredytu powyżej pewnego poziomu i w żaden sposób nie stoi na przeszkodzie temu, aby sąd krajowy sprawdził, czy takie ustalenie ma ewentualnie nieuczciwy charakter poniżej określonego prawnie pułapu". Zbliżone stanowisko Trybunał zajął w wyroku z 3 września 2020 r. w połączonych sprawach C-84/19, 222/19, 252/19 wydanym na tle poprzedniego brzmienia art. 36a ustawy z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (t.j. Dz.U.2024.1497). W przywołanym wyroku Trybunał wskazał, że art. 1 ust. 2 dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, zmienionej dyrektywą 2011/83, należy interpretować w ten sposób, że z zakresu stosowania tej dyrektywy nie jest wyłączony warunek umowny, który określa pozaodsetkowy koszt kredytu zgodnie z pułapem przewidzianym w przepisach krajowych dotyczących kredytu konsumenckiego, jeżeli przepisy te przewidują, iż pozaodsetkowe koszty kredytu nie są należne w części przekraczającej ten pułap lub całkowitą kwotę kredytu zaś art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, zmienionej dyrektywą 2011/83 należy interpretować w ten sposób, że warunek umowny dotyczący pozaodsetkowych kosztów kredytu, który określa ten koszt poniżej ustawowego pułapu i który przenosi na konsumenta koszty działalności gospodarczej kredytodawcy, może powodować znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta, gdy obciąża konsumenta kosztami nieproporcjonalnymi w stosunku do świadczeń i do kwoty otrzymanego kredytu, czego ustalenie należy do sądu odsyłającego.

W ocenie sądu krajowego nie jest przeto wykluczone podanie ocenie postanowień umowy określających zasady ustalania zmiennej stopy oprocentowania zgodne z art. 29 ust. 2 ustawy z 23 maja 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (t.j. Dz.U.2025.720) Przepis ten bowiem, podobnie jak art. 36a ustawy z 12 maja 2011 r. ustawy o kredycie konsumenckim zarówno w poprzednim jak i aktualnym brzmieniu ustawy krajowej dotyczący pozaodsetkowych kosztów kredytu, ogranicza się do wskazania metody ustalania zmiennej stopy procentowej i sam w sobie nie określa praw i obowiązków stron umowy. Nie ma przeto - w ocenie sądu krajowego - przeszkód do przeprowadzenia oceny czy warunek umowny określający zmienną stopę oprocentowania zgodnie z metodą wskazaną w przywołanym przepis regulacji nie powoduje znaczącej nierównowagi praw i obowiązków stron



Wersja zanonimizowana

wynikających z umowy ze szkodą dla konsumenta ze względu na niewłaściwe obciążenie stron umowy ryzykiem zmiany zmiennej stopy procentowej bez uwzględnienia, że konsument jest słabszą stroną takiego zobowiązania, co skutkuje tym, iż wzrost oprocentowania kredytu, a co za tym idzie wzrost wysokości obciążających go rat kredytu jest dla niego znacznie dotkliwszy ekonomicznie i znacznie bardziej niebezpieczny dla zachowania przez niego stabilności ekonomicznej w porównaniu z przedsiębiorcą.

W ocenie Sądu Okręgowego w Krakowie jako sądu krajowego wystąpienie z niniejszym pytaniem prejudycjalnym jest niezbędne do wyjaśnienia opisanych powyżej wątpliwości i konieczne do wydania prawidłowego rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie.

Odpowiedź na przedmiotowe pytanie będzie miała bezpośrednie znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy a nadto będzie stanowiła punkt odniesienia w innych sprawach o identycznym lub zbliżonym stanie faktycznym i prawnym. Z uwagi zaś na brak bezpośrednich wypowiedzi Trybunał w przedmiotowej kwestii, rozstrzygnięcie wątpliwości w tym zakresie, wymaga wystąpienia z przedmiotowym pytaniem i udzielenia sądowi krajowemu użytecznej odpowiedzi.

W tym zaś stanie rzeczy i mając na względzie powyższe Sąd orzekł jak w pkt. I sentencji postanowienia.

[OMISSIS] [zawieszenie postpowania]



Wersja zanonimizowana